

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Nauki, Edukacji i Sportu

Data posiedzenia: 7 czerwca 2011 r.

Nr posiedzenia: 113

Posiedzeniu przewodniczył: senator Kazimierz Wiatr – przewodniczący komisji

Porządek posiedzenia: 1. Rozpatrzenie informacji Rzecznika Praw Dziecka za rok 2010 wraz z Uwagami o stanie przestrzegania praw dziecka (*druk senacki nr 1177*).

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Józef Bergier, Ryszard Górecki, Ryszard Knosala, Antoni Piechniczek, Zbigniew Szaleniec, Piotr Wach, Kazimierz Wiatr,
- zaproszeni goście:
- Biuro Rzecznika Praw Dziecka:
 - Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak
 - dyrektor zespołu spraw rodzinnych i nieletnich Anna Wójcik
 - dyrektor zespołu edukacji i wychowania Beata Sobocińska,
 - starszy specjalista Elżbieta Krasek,
 - dyrektor gabinetu Bartosz Sowier.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak przedstawił informację o swojej działalności w 2010 r. Wyjaśnił, że informacja, podobnie jak w latach poprzednich, oparta jest na przepisach Konwencji o prawach dziecka. Taka konstrukcja dokumentu umożliwia usystematyzowanie obszarów działalności rzecznika, w ramach poszczególnych kategorii praw dziecka: prawa do życia i ochrony zdrowia, prawa do wychowania w rodzinie, prawa do godziwych warunków socjalnych, prawa do nauki, prawa do ochrony przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem, demoralizacją, zaniedbaniem oraz innym złym traktowaniem. Dodał, że informacja zawiera także jego wystąpienia oraz omówienie spraw indywidualnych, w których występował. Wyjaśnił, że kolejne rozdziały przedstawiają jego współpracę z organami władzy, organizacjami pozarządowymi, a także współpracę międzynarodową i działania mające na celu upowszechnianie praw dziecka.

Marek Michalak omawiając realizację prawa dzieci do życia i ochrony zdrowia, podkreślił, że dzieci w Polsce nadal są w niewystarczającym stopniu objęte opieką zdrowotną. Mają utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów wszystkich dziedzin, z pediatrami włącznie. W szkołach nie ma gabinetów profilaktycznych i pomocy przedlekarskiej.

Rzecznik Praw Dziecka przedstawiając realizację prawa każdego dziecka do wychowania w rodzinie, zwrócił uwagę na złą sytuację materialną i mieszkaniową rodzin wielodzietnych, zamrożenie progów dochodowych uprawniających do zasiłków rodzinnych, brak systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie, problemy z regulowaniem sytuacji prawnej dzieci w rodzinach zastępczych i domach dziecka. Wyraził nadzieję, że część tych problemów zostanie rozwiązana dzięki niedawno uchwalonej w kwietniu 2011 r. ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

W opinii rzecznika, konieczne wydaje się też gruntowne zreformowanie systemu placówek opiekuńczych. W młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii stale brakuje miejsc, a dzieci są do nich często kierowane niezgodnie z potrzebami wychowawczymi czy terapeutycznymi. W efekcie placówki te, nie tylko nie spełniają zadań, do których zostały powołane, ale często stają się ogniskiem demoralizacji, a czasem i miejscem tragedii.

Marek Michalak podkreślił, że wciąż brakuje żłobków i przedszkoli, a oferta edukacyjna nie jest dostosowana do potrzeb dzieci ze specjalnymi potrzebami. Wciąż nie są dostatecznie przestrzegane są prawa dzieci niepełnosprawnych, np. w dostępie do edukacji czy dóbr kultury. Wskazał również na problem przedawiania się przestępstw seksualnych wobec dzieci (utrudnia to dochodzenie sprawiedliwości ofiarom, które decydują się ujawnienie przestępstwa dopiero w dorosłym życiu). Dodał, że problemem także brak regulacji umożliwiających osobom w wieku 15-18 lat złożenie wniosku w sprawie o gwałt. Nieletni nie może sam złożyć wniosku, a przestępstwo to nie podlega ściganiu z urzędu.

Rzecznik Praw Dziecka poinformował, że w 2010 r. podjął ponad 19,6 tys. interwencji. Najwięcej spraw, które wpłynęły do biura rzecznika, dotyczyło prawa dziecka do wychowywania w rodzinie (ponad 7,3 tys.). Przeprowadził też 110 kontroli w szkołach, przedszkolach, klubach dziecięcych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz przystąpił do 148 spraw sądowych, (103 to nowe sprawy, pozostałe toczą się od 2009 r.).

Zdaniem rzecznika, przyznana mu w 2008 r. możliwość przystępowania do spraw sądowych i administracyjnych, sprawiła, że mógł pomóc on wielu dzieciom. Podkreślił, że w sprawach administracyjnych zostało uwzględnionych większość jego wniosków. Dodał, że wiele spraw, którymi zajmuje się Rzecznik Praw Dziecka, dotyczy kontaktów z dzieckiem po rozwodzie oraz egzekwowania wyroków sądów.

W dyskusji senator Zbigniew Szaleniec wyraził duże uznanie dla pracy Rzecznika Praw Dziecka i podkreślił jego zaangażowanie w realizację swojej misji.

Senator Kazimierz Wiatr zwrócił uwagę na wystąpienia generalne rzecznika, przedstawione w załączniku nr 1, które mają charakter działań systemowych i są wyrazem współpracy rzecznika z władzami państwowymi.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingsową.